

សុខភាពមាត់ធ្មេញ និងការមានផ្ទៃពោះ

ជួបជាមួយទន្តពេទ្យក្នុងកំឡុងពេលអ្នកមានផ្ទៃពោះ
បញ្ហាមាត់ធ្មេញដែលតែងជួបក្នុងពេលមានផ្ទៃពោះ
ការផ្តល់ដំបូន្មានសម្រាប់សុខភាពមាត់ធ្មេញ

តើកូនសៀវភៅនេះជួយអ្នកបានអ្វីខ្លះ?

ក្នុងកំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ គឺជាពេលមួយដែលអ្នកត្រូវគិតគូរពីផែនការនៃអនាគតកូនអ្នក។ កូនសៀវភៅនេះនឹងបង្ហាញអ្នកឱ្យយល់ដឹងពីការផ្លាស់ប្តូរ និងបញ្ហាមាត់ធ្មេញដែលអាចកើតមានក្នុងកំឡុងពេលដែលអ្នកមានផ្ទៃពោះ ហើយដំណោះស្រាយមួយចំនួនចំពោះបញ្ហាទាំងអស់នេះ។ ព្រមជាមួយនោះក៏នឹងជួយដល់ការថែទាំសុខភាពទូទៅ និងសុខភាពមាត់ធ្មេញរបស់កូនអ្នកផងដែរ។

អ្នកគួរតែអានឱ្យបានចប់កូនសៀវភៅទាំងបីក្បាលនេះ ព្រោះវានឹងជួយផ្តល់នូវចំណេះដឹងក្នុងការជួយថែទាំសុខភាពមាត់ធ្មេញរបស់កូនអ្នក។

ប្រសិនបើអ្នកយល់ថាកូនសៀវភៅនេះមានសារៈប្រយោជន៍នោះ ការចូលរួមរបស់អ្នកជាមួយមូលនិធិ **Global Child Dental Fund** ទោះតិចតួចក្តី ក៏នឹងអាចជួយដល់ក្រុមកុមារក្រីក្រនៅលើសកលលោកអាចទទួលបាននូវសេវាកម្មថែទាំមាត់ធ្មេញ និងទទួលបាននូវភាពញញឹមសម្រាប់ជីវិតរបស់ពួកគេ។

global child dental fund

www.gcdfund.org

សុខភាពមាតាពាណិជ្ជកម្មក្នុងកំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះគឺជាកត្តាមួយយ៉ាងសំខាន់ដែលជួយដល់ការសម្រាលបុត្ររបស់អ្នកប្រកបដោយសុខភាពល្អ។ អ្នកត្រូវសិក្សាស្វែងយល់ថាតើត្រូវថែទាំសុខភាពមាត់ធូញអ្នកយ៉ាងណាឱ្យបានល្អ ព្រោះថាបើមាតាមានសុខភាពមាត់ធូញមិនល្អ កូនរបស់គាត់គឺពិតជាបញ្ហាមាត់ធូញមិនល្អដែរ។ នេះនឹងបង្កឱ្យមានការឈឺចាប់ និងរំខាន ព្រមទាំងបង្កផលប៉ះពាល់ដល់ការលូតលាស់ និងសុខុមាលភាពក្នុងពេលដែលកុមារកំពុងរីករាលដាលផងដែរ។ ជាទូទៅ កុមារតែងតែចាប់យកនូវគំរូរបស់ឪពុកម្តាយគេ ដូចនេះសូមអ្នកចាប់ផ្តើមនូវទម្លាប់ណាដែលល្អ មុនពេលដែលកូនអ្នកប្រសូតចេញមក។

ការជួបជាមួយគ្រូពេទ្យធូញក្នុងកំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ

ក្នុងកំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ អ្នកចាំបាច់ត្រូវការស្វែងរកជំនួយពីគ្រូពេទ្យទូទៅ ក្នុងការពិនិត្យផ្ទៃពោះ តាមដានសុខភាពមាតា និងទារក។ ក៏ដូចគ្នាដែរ អ្នកចាំបាច់ត្រូវស្វែងរកជំនួយពីគ្រូពេទ្យធូញ ដើម្បីការពារបញ្ហាផ្នែកមាត់ធូញក្នុងកំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ ព្រោះវានឹងអាចជួយលើកកម្ពស់សុខភាព និងគុណភាពនៃជីវិតរបស់អ្នកផ្ទាល់ និងដល់កូនតូចរបស់អ្នក។

តាមពិតទៅ ស្ត្រីគ្រប់រូបគួរតែទទួលបាននូវព័ត៌មានស្តីពីថែទាំសុខភាពមាត់ធូញនៃកុមារតូច។ អ្នកគួរត្រូវទទួលបាននូវសេវាថែទាំសុខភាពមាត់ធូញក្នុងពេលមានផ្ទៃពោះផងដែរ ពីព្រោះថាទង្វើនេះនឹងអាចជួយកាត់បន្ថយនូវដំណាក់កាល និងភាពស្មុគស្មាញបញ្ហាមាត់ធូញបានយ៉ាងច្រើនដូចជា ការឈឺចាប់ ការរលាកអញ្ចាញ ឬការឆ្លងឆាតក្នុងពេលមានផ្ទៃពោះដែលជាកត្តាបង្កកំហុសផ្នែកមាត់ធូញនៃកូនផងដែរ។

ប្រការដែលស្ត្រីមានផ្ទៃពោះគួរធ្វើគឺទៅជួបជាមួយគ្រូពេទ្យធូញដើម្បីទទួលបាននូវការណែនាំស្តីពីការថែទាំ និងព្យាបាលជំងឺមាត់ធូញដូចជាជំងឺពុកធូញ និងរលាកអញ្ចាញ។ ភាពចាំបាច់នៃការពិនិត្យព្យាបាលធូញអាចនឹងធ្វើដោយសុវត្ថិភាពជាជាងទុកឱ្យបញ្ហាទាំងនោះកើតមាន ដែលអាចបង្កផលប៉ះពាល់ដល់សុខភាពរបស់អ្នកផ្ទាល់ និងដល់កូនក្នុងផ្ទៃផងដែរ។

ត្រូវតែកំណត់ពេលជួបជាមួយគ្រូពេទ្យធូញឱ្យបានសមស្របនឹងពេលវេលាដែលអ្នកគិតថាអាចធ្វើបាន។ ចៀសវាងការណាត់ជួបក្នុងកំឡុងពេលដែលអ្នកមានអាការៈចាញ់ មិនស្រួលខ្លួន ក្អួតចង្ការជាដើម។

ផាសុកភាពក្នុងការសម្រួលឥរិយាបថ គឺជាគន្លឹះ
 មួយដ៏សំខាន់ក្នុងការទទួលបាននូវបទពិសោធន៍ល្អ
 ៗក្នុងពេលព្យាបាលធ្មេញ ដូចនេះសូមអ្នកប្រាប់គ្រូ
 ពេទ្យធ្មេញរបស់អ្នកភ្លាម ប្រសិនបើអ្នកមាន
 អារម្មណ៍ថាអង្គុយមិនបានស្រួលនៅលើកៅអីធ្មេញ។

ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះគឺជាអ្នកដែលត្រូវទទួលនូវការថែទាំជាពិសេស ដូចនេះគ្រូពេទ្យធ្មេញនឹងធ្វើការកត់ត្រានូវប្រវត្តិទាក់ទងនឹងសុខភាពទូទៅ និងសុខភាពមាត់ធ្មេញរបស់អ្នក ទាំងបញ្ហាដែលកើតមានក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន និងពីពេលកន្លងទៅផងដែរ។ អ្នកចាំបាច់ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានពីគ្រូពេទ្យទូទៅដែលអ្នកទៅពិភាក្សាក្នុងកំឡុងពេលដែលអ្នកមានផ្ទៃពោះ ព្រោះពេលខ្លះគ្រូពេទ្យធ្មេញអាចមានតម្រូវការទាក់ទងជាមួយគាត់ភ្លាមៗ អំពីបញ្ហាសុខភាពរបស់អ្នក។

ជាសុភាពក្នុងការសម្រួលឥរិយាបថ គឺជាគន្លឹះមួយដ៏សំខាន់ក្នុងការទទួលបាននូវបទពិសោធន៍ល្អៗក្នុងពេលព្យាបាលធ្មេញ ដូចនេះសូមអ្នកប្រាប់គ្រូពេទ្យធ្មេញរបស់អ្នកភ្លាម ប្រសិនបើអ្នកមានអារម្មណ៍ថាអង្គុយមិនបានស្រួលនៅលើកៅអីធ្មេញ។ នៅពេលដែលទារកក្នុងពោះអ្នកកាន់តែធំ ពោះរបស់អ្នកក៏កាន់តែ តម្រូវឱ្យមានការប្រុងប្រយ័ត្នជាទីបំផុតក្នុងពេលក្រោកអង្គុយ ឬទម្រុតខ្លួន។ ដូចនេះ ដើម្បីឱ្យអ្នកមានជាសុភាព ចូរអ្នកផ្អៀងផ្អាងបន្តិចមុននឹងក្រោកអង្គុយ ឬទម្រុតគេងលើកៅអីធ្មេញ ហើយបើសិនជាមានកូនខ្លើយកល់ត្រង់ត្រគាកឱ្យស្ងប់បន្តិច នោះនឹងកាន់តែមានភាពងាយស្រួល។

បើទោះជាការព្យាបាលធ្មេញ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាគួរតែធ្វើឡើងនៅក្នុងកំឡុងត្រីមាសទីពីរនៃផ្ទៃពោះក៏ដោយ ក៏ពុំមានភ័ស្តុតាងណាមួយបញ្ជាក់ថា ការព្យាបាលធ្មេញនៅក្នុងត្រីមាសផ្សេងនៃពេលមានផ្ទៃពោះនឹងបង្កផលប៉ះពាល់ដល់ម្តាយ និងទារកក្នុងផ្ទៃឡើយ។

ដើម្បីសុវត្ថិភាព សម្ពាធឈាម និងចង្វាក់បេះដូង ចាំបាច់ត្រូវវាស់ និងកត់ត្រាទុកមុន និងក្រោយពេលធ្វើការព្យាបាលធ្មេញ។ ប្រសិនបើស្ត្រីមានផ្ទៃពោះមានជំងឺទឹកនោមផ្អែមមុនពេលមានផ្ទៃពោះនោះ ចាំបាច់ត្រូវធ្វើតេស្តរកកម្រិតជាតិស្ករក្នុងឈាមមុន និងក្រោយពេលព្យាបាល។ ប្រសិនបើអាច ត្រូវទាក់ទងនឹងគ្រូពេទ្យដែលតាមដានសុខភាព និងផ្ទៃពោះរបស់គាត់ជាមុន។

បញ្ហាមាត់ធ្មេញដែលតែងកើតមានក្នុងកំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ

ជាទូទៅ មានការផ្លាស់ប្តូរមួយចំនួនកើតមានឡើងក្នុងកំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ ដូចជាកម្រិតទឹកមាត់រលាកអញ្ចាញ (អញ្ចាញមានហូរឈាម) អញ្ចាញរីកហើម (បោង និងឡើងក្រហម) ពងខ្ទះលើអញ្ចាញ ពុកធ្មេញ និងស៊ីកធ្មេញជាដើម។

ជំងឺពុកធ្មេញ (ដង្កូវស៊ីធ្មេញ)

ជំងឺពុកធ្មេញ (ដែលតែងតែហៅថាដង្កូវស៊ីធ្មេញ) គឺជាការបំផ្លាញជាលិកាធ្មេញតាមរយៈកត្តាសំខាន់ៗរួមមាន៖ មេរោគ(បាក់តេរី) ជាតិស្ករ និងធ្មេញ។

ជំងឺពុករលួយអាចការពារបាន ប៉ុន្តែនៅពេលដែលកើតមានហើយ ហើយមិនបានទទួលការព្យាបាលនោះ វានឹងអាចបណ្តាល ឱ្យមានការឈឺចាប់ រលាក និងបង្កអាគម។

ចូរចងចាំថា ធ្មេញរបស់ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះមិនមានការខូចខាតដោយសារមូលហេតុនៃការមានផ្ទៃពោះឡើយ។ តែ បើសិនជាស្ត្រីនោះមានរោគពុករលួយនោះ គឺដោយសារតែមានការផ្លាស់ប្តូររបបអាហារ កង្វះអនាម័យមាត់ធ្មេញ ការផ្លាស់ប្តូរមេរោគក្នុងមាត់ ឬដោយការកូតចង្ការញឹកញាប់។

ដើម្បីការពារជំងឺពុករលួយក្នុងកំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ គ្រូពេទ្យធ្មេញនឹងផ្តល់នូវដំបូន្មានក្នុងការអនុវត្តការពារតាម តម្រូវការរបស់អ្នកដូចជាការណាត់ជួបជាប្រចាំដើម្បីពិនិត្យមើលស្ថានភាពមាត់ធ្មេញ លាងសម្អាតធ្មេញប្រើសារធាតុ ភ្លុយអរវ៉ាយ និងកូរិចស៊ីឌីន ក៏ដូចជាការផ្តល់ដំបូន្មានលើរបបអាហារ និងការធ្វើអនាម័យមាត់ធ្មេញជាដើម។

ធ្មេញស៊ីក

ធ្មេញស៊ីកគឺជាការខូចខាតជាលិកាធ្មេញដែលមិនមែនដោយសារមេរោគ(បាក់តេរី)។ ធ្មេញស៊ីកអាចកើតមានក្នុងកំឡុង ពេលមានផ្ទៃពោះ ដោយសារមានការកូតចង្ការញឹកញាប់រយៈពេលយូរ ឬក៏ដោយការបរិភោគចំណីអាហារដែលមានជាតិជួរ ច្រើន ដែលបណ្តាលឱ្យមានភាពស្រៀវ សង្កៀរនៅពេលប៉ះក្តៅ និងត្រជាក់។

ធ្មេញស៊ីក បណ្តាលឱ្យផ្ទៃធ្មេញមានសភាពរលោងភ្លឺ ដោយការបាត់បង់កាបូនិក ឬភ្នក់ធ្មេញ។ ភាពស្រៀវសង្កៀរ ឈឺចាប់ និងខូចសោភ័ណភាព គឺយោងតាមកម្រិតនៃការស៊ីកនោះ។ ដើម្បីការពារបញ្ហានេះ គ្រូពេទ្យធ្មេញនឹងកត់ត្រានូវកត្តា បង្កសម្រាប់អ្នក។ កត្តាដែលបង្កឱ្យមានសំណឹកធ្មេញកាន់តែខ្លាំងប្រសិនបើអ្នកមានកូតចង្ការច្រើន។ ការប្រើភ្លុយអរវ៉ាយនឹងជួយ កាត់បន្ថយនូវការស៊ីកជាបន្តទៀត ហើយក្នុងករណីមានសំណឹកខ្លាំង ចាំបាច់ត្រូវធ្វើការចិទប៉ះធ្មេញ។

ជំងឺរលាកអញ្ចាញ និងរលាកជាលិកាទ្រទ្រង់ធ្មេញ

ការមានគភ៌អាចធ្វើឱ្យអញ្ចាញ និងជាលិកាទ្រទ្រង់ធ្មេញមានភាពងាយរលាក និងងាយបង្កអាគម ដែលហៅថា រលាកជាលិកាទ្រទ្រង់ធ្មេញ។ បញ្ហានេះបណ្តាលមកពីការផ្លាស់ប្តូរអ័រម៉ូនដែលអាចមានផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានក្នុងមាត់ (ទឹកមាត់ និងទឹកអិលក្នុងថ្នក់អញ្ចាញ)។ ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ដែលមានជំងឺទឹកនោមផ្អែម ងាយនឹងកើតជំងឺរលាកជាលិកា ទ្រទ្រង់ធ្មេញ។

រលាកអញ្ចាញកើតមានភាគច្រើនចំពោះស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ។ ប្រសិនបើពួកគាត់បានដុសសម្អាត និងរុតរំបោះសម្អាត ចន្លោះធ្មេញបានត្រឹមត្រូវ ពួកគាត់នឹងប្រឈមចំពោះបញ្ហានេះតិចបំផុត។

នៅពេលដែលបញ្ហារលាកអញ្ចាញ និងការបង្កធាតុតាមអញ្ចាញធ្មេញ មិនបានទទួលការពិនិត្យថែទាំឱ្យបានហ្មត់ចត់ទេ គឺនឹងបណ្តាលឱ្យមានការបាត់បង់ឆ្អឹងរណ្តៅធ្មេញ និងជាលិកាទ្រទ្រង់ធ្មេញ។ ការសិក្សាបានបញ្ជាក់ពីទំនាក់ទំនងរវាងជំងឺ រលាកជាលិកាទ្រទ្រង់ធ្មេញនៅលើស្ត្រីដែលមានជំងឺក្រឡាភ្លើង និងស្ត្រីដែលសម្រាលកូនមុនពេលកំណត់ និងកូនខ្លះទម្ងន់។ ប៉ុន្តែសូមចងចាំថា ការមានផ្ទៃពោះមិនមែនជាមូលហេតុដែលបណ្តាលឱ្យមានជំងឺអញ្ចាញធ្មេញឡើយ មូលហេតុសំខាន់នោះ គឺដោយសារកង្វះអនាម័យមាត់ធ្មេញទេ ដែលបណ្តាលឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរស្ថានភាពអញ្ចាញធ្មេញ។

អញ្ចាញរីកហើម និងពងខ្ទះលើអញ្ចាញ

ការផ្លាស់ប្តូរអ័រម៉ូន កើតមានក្នុងកំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ អាចមានទំនាក់ទំនងជាមួយ និងការរីកឡើងនៃអញ្ចាញខុសពីធម្មតា។ វត្តមាននៃកត្តានៅនឹងកន្លែង ដូចជា ស្រទាប់ស្តើងនៃបាយអូហ្វីម កំណកកំបោរ និងទម្រង់មិនត្រឹមត្រូវនៃការបិទបិះធ្មេញ ដែលដាក់សម្ពាធលើអញ្ចាញ នាំឱ្យមានកើតមានពងខ្ទះលើអញ្ចាញដែលមានលក្ខណៈស្ងួត ដំបៅមាត់រីកលឿន ដែលជាទូទៅច្រើនកើតក្នុងកំឡុងត្រីមាសទី១នៃពេលមានផ្ទៃពោះ និងបន្តរហូតដល់ត្រីមាសទី៣។

ការធ្វើអនាម័យមាត់ធ្មេញ គឺពិតជាមានសារៈសំខាន់ ដើម្បីកាត់បន្ថយនូវកត្តាជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធសម្រាប់គ្រប់ទម្រង់នៃការរីក ខុសធម្មតានៃអញ្ចាញ។ ជាទូទៅ អញ្ចាញរីកហើម ឬពងខ្ទះលើអញ្ចាញនឹងអាចបាត់បង់ទៅវិញ នៅពេលក្រោយសម្រាលរួច ប៉ុន្តែបើមិនបាត់ទេ ចាំបាច់ត្រូវវះកាត់។ ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះត្រូវយល់ដឹងថាបញ្ហានេះនឹងអាចកើតឡើងជាថ្មីវិញ ដូចនេះចាំបាច់ ត្រូវជួបជាមួយអ្នកមានវិជ្ជាជីវៈ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យ។

ស្នូតមាត់

ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះខ្លះមានបញ្ហាស្នូតមាត់ជាបណ្តោះអាសន្ន។ នេះគឺដោយសារការផ្លាស់ប្តូរអ័រម៉ូនក្នុងកំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ។ ស្ត្រីដែលមានបញ្ហានេះ គួរតែញាំទឹកបន្តិច ៗ ឱ្យបានញឹកញាប់ និងទំពាសរកៅស៊ូដែលមានជាតិស៊ីលីស៊ីល (គ្មានស្ករ) ដើម្បីជួយកាត់បន្ថយនូវភាពស្នូតមាត់នេះ។ ការប្រើថ្នាំដុសធ្មេញ និងទឹកខ្ពុរមាត់ដែលមានសារធាតុភ្នុយអរវ៉ាយ ក៏អាចជួយ បន្ថែមឡើងវិញនូវសារធាតុដ៏ដល់ជាលិកាធ្មេញ និងកាត់បន្ថយនូវធាតុពុកធ្មេញ ព្រមទាំងភាពស្រៀវស្រៀរធ្មេញបានផងដែរ។

របបអាហារដែលមានសារធាតុចិញ្ចឹមគ្រប់គ្រាន់
នឹងជួយឱ្យអ្នកមានសុខភាពល្អ។

ដំបូន្មានសម្រាប់សុខភាពមាត់ធ្មេញ

ការផ្លាស់ប្តូររបបអាហារគឺជាប្រការមួយដែលពិតជាពិបាក ប៉ុន្តែដំណាក់កាលនៃការមានផ្ទៃពោះគឺជាពេលវេលាដ៏ល្អ មួយ ក្នុងការចាប់ផ្តើមនូវទម្លាប់ល្អសម្រាប់សុខភាពមាត់ធ្មេញរបស់អ្នក។

តើពេលណាដែលជាពេលល្អក្នុងការចាប់ផ្តើមថែទាំធ្មេញកូនតូចរបស់អ្នក? គឺជាពេលដែលអ្នកកំពុងពរពោះ។ សុខភាពមាត់ធ្មេញល្អ និងពុំមានបញ្ហាមាត់ធ្មេញក្នុងកំឡុងពេលដែលអ្នកមានផ្ទៃពោះ គឺពិតជាបន្ថែមនូវគុណភាពសម្រាប់សុខភាពទូទៅរបស់អ្នក។

របបអាហារ

របបអាហារដែលមានសារធាតុចិញ្ចឹមគ្រប់គ្រាន់ នឹងជួយឱ្យអ្នកមានសុខភាពល្អ។ ប្រសិនបើមាតាពុំមានអាហារបរិភោគគ្រប់គ្រាន់ក្នុងពេលបីខែដំបូងនៃការមានផ្ទៃពោះទេនោះ នឹងបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់អាហារូបត្ថម្ភ និងអ័រម៉ូនព្រោះពេលនេះជាការលូតលាស់នៃទងស្មុក។ បញ្ហានេះបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់ទម្ងន់ និងសុខភាពរបស់ទារក។ បើសិនមាតានៅតែបន្តខ្វះអាហាររហូតដល់ត្រីមាសទី២ និងទី៣ទៀតនោះ ទារករបស់គាត់នឹងកាន់តែមានសភាពទន់ខ្សោយលើការលូតលាស់ទាំងផ្នែករាងកាយ និងស្មារតី។

របបអាហាររបស់មាតា ក៏ជះឥទ្ធិពលដល់ការលូតលាស់ធ្មេញរបស់កូនតូចផងដែរ ដោយសារពន្លកធ្មេញព្រៃដំបូងគឺចាប់កកើតក្នុងសប្តាហ៍ទី៦នៃភ័ក្តិ ហើយពន្លកនៃធ្មេញផ្តាមធំស្រុកទី១ ចាប់លូតលាស់នៅពេលទារកមានអាយុប្រមាណ៥ខែ។

បើអ្នកមានកង្វះជីវជាតិ(វីតាមីន) អ្នកគួរតែស្វែងរកដំបូន្មានពីគ្រូពេទ្យ បើមិនដូច្នោះទេ ធ្មេញកូនរបស់អ្នកនឹងលូតលាស់មិនគ្រប់លក្ខណៈ និងដុះចេញមិនបានល្អ។ គ្រូពេទ្យអាចណែនាំឱ្យអ្នកជ្រើសយកនូវអាហារបំប៉នល្អៗសម្រាប់ អ្នក និងកូនអ្នក។ ក្នុងកំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ អ្នកគួរជៀសវាងវីតាមីនណាដែលមានសារធាតុគុយអរ៉ាយ ពីព្រោះសារធាតុនេះនឹងផ្សារភ្ជាប់ជាមួយកាល់ស្យូម ដែលធ្វើឱ្យការជ្រាបចូលវីតាមីនទៅក្នុងរាងកាយយើងថយចុះ។

ការមានគភ៌គឺជាដំណាក់កាលធម្មតាក្នុងជីវិតហើយទារកភាគច្រើនបំផុតប្រសូតចេញដោយធម្មតា។ មាតាទាំងឡាយគួរតែទទួលយកនូវការណែនាំ លើការប្រព្រឹត្តដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់សុខភាពអ្នកដូចជា៖

- បរិភោគអាហារដែលមានសារធាតុបំប៉ន មានតុល្យភាព និងតាមពេលវេលាទៀងទាត់។ អាហារទាំងនោះរួមមានផ្លែឈើ បន្លែ គ្រាប់ធញ្ញជាតិ និងប្រេង ត្រី សាច់ ស៊ុត សណ្តែក ជាដើម។ល។
- បរិភោគឱ្យតិចបំផុតនូវអាហាររ៉ាំរ៉ៃ ជាតិស្ករច្រើន និងបរិភោគតែជាមួយអាហារប្រចាំពេល
- ចៀសវាងកេសជ្ជៈដែលមានជាតិស្ករច្រើន មានជាតិជួរ
- បរិភោគផ្លែឈើស្រស់ជំនួសទឹកផ្លែឈើឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់នៃការបំប៉នប្រចាំថ្ងៃ
- ជួបជាមួយគ្រូពេទ្យឱ្យបានទៀងទាត់ ដើម្បីតាមដានសុខភាព
- ចៀសវាងការទទួលបានបារី និងគ្រឿងស្រវឹងក្នុងកំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ

អនាម័យមាត់ធ្មេញ

ការធ្វើអនាម័យមាត់ធ្មេញ គួរត្រូវបានប្រតិបត្តិដូចខាងក្រោមនេះ៖

- ដុសសម្អាតធ្មេញជាមួយថ្នាំដុសធ្មេញដែលមានសារធាតុកុកុយអរវ៉ាយ ចំនួន២ ឬ៣ដងក្នុងមួយថ្ងៃ គួបផ្សំជាមួយការប្រើអំពោះសម្អាតចន្លោះធ្មេញផង។ អ្នកត្រូវដុសធ្មេញនៅពេលព្រឹក និងមុនពេលចូលដំណេក ហើយបើបានដុសសម្អាតក្រោយពេលបរិភោគអាហារ គឺរឹតតែល្អថែមទៀត។ ផ្លាស់ប្តូរថ្នាំដុសធ្មេញជារៀងរាល់៣ ឬ៤ខែម្តង។
- ប្រសិនបើជាចាំបាច់ អ្នកត្រូវប្រើទឹកខ្ពុរមាត់(ដែលគ្មានជាតិអាល់កុល)ជាបន្ថែមជារៀងរាល់ថ្ងៃ។ ស្រ្តីខ្លះមានតម្រូវការទឹកខ្ពុរមាត់ដែលអាចជួយកម្ទាត់មេរោគក្នុងមាត់បាន ដូចជា ក្លរិចស៊ីឌីន។ ចំពោះរៀងនេះ សូមអ្នកពិភាក្សាជាមួយគ្រូពេទ្យធ្មេញរបស់អ្នក។
- បើសិនអ្នកមិនអាចសម្អាតធ្មេញក្រោយពេលបរិភោគអាហារទេ អ្នកអាចប្រើស្ករកៅស៊ូទំពារដែលមានជាតិស៊ីលីតុល ព្រោះវាអាចជួយកាត់បន្ថយបាក់តេរីដែលបង្កជំងឺពុកធ្មេញបាន។
- បើអ្នកនៅតែមានបញ្ហាក្នុងចង្ការច្រើន អ្នកអាចខ្វះមាត់ជាមួយទឹកថ្នាំខ្ពុរមាត់ដែលមានសារធាតុកុកុយអរវ៉ាយ ឬទឹកល្អាយស្វដាត្តាមក្រោយពេលក្អួត ព្រោះវាអាចជួយបន្ថយបាក់តេរីដែលធ្វើឱ្យពុក និងជួយការពារធ្មេញកុំឱ្យមានការស៊ីករិចរិល។

ត្រូវដុសធ្មេញនៅពេលព្រឹក និងមុនពេលចូល
ដំណេក ហើយបើបានដុសសម្អាតក្រោយពេល
បរិភោគអាហារ គឺវិធីតែល្អមែមទៀត។

កូនសៀវភៅអប់រំសុខភាពមាត់ធ្មេញផ្សេងៗទៀតបែបនេះរួមមាន៖

សុខភាពមាត់ធ្មេញ និងទារករបស់អ្នក

ការបំបៅកូន៖ បំបៅដោះ បំបៅដប ក្បាលដោះ
 ដំណុះធ្មេញ និងការជួបពេទ្យធ្មេញជាលើកដំបូង
 របបអាហារ និងធ្មេញរបស់ទារក
 អនាម័យមាត់ធ្មេញ
 ជំងឺមាត់ធ្មេញដែលតែងជួបច្រើនជាងគេ
 ការការពារលើការមានគ្រោះថ្នាក់ ប្រុងរបួសដល់មាត់ធ្មេញ

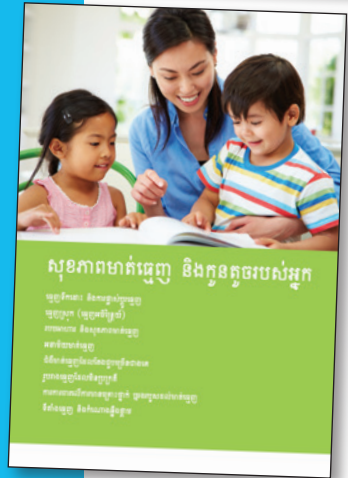
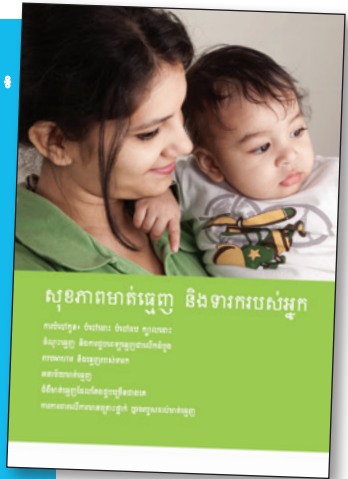
សុខភាពមាត់ធ្មេញ និងកូនតូចរបស់អ្នក

ធ្មេញទឹកដោះ និងការផ្លាស់ប្តូរធ្មេញ
 ធ្មេញស្រុក (ធ្មេញអចិន្ត្រៃយ៍)
 របបអាហារ និងសុខភាពមាត់ធ្មេញ
 អនាម័យមាត់ធ្មេញ
 ជំងឺមាត់ធ្មេញដែលតែងជួបច្រើនជាងគេ
 រូបរាងធ្មេញដែលមិនប្រក្រតី
 ការការពារលើការមានគ្រោះថ្នាក់ ប្រុងរបួសដល់មាត់ធ្មេញ
 ទីតាំងធ្មេញ និងកំណោងឆ្អឹងថ្គាម

អ្នកនិពន្ធលើវី (ពីឆ្វេងទៅស្តាំ)៖

Dóris Rocha Ruiz DDS, MSc
Sônia Groisman DDS, MSc, PhD
Valerie Wordley BDS
Raman Bedi BDS, MSc, DDS, FDSRCS(Ed),
FDSRCS(Eng), FGDP, FFPH, Doctor of Science
(Univ. Bristol), Doctor of Humane Letters
(AT Still Univ., Arizona)

ប្រសិនបើអ្នកយល់ថាកូនសៀវភៅនេះមានសារៈប្រយោជន៍នោះ ការចូលរួមរបស់អ្នកជាមួយមូលនិធិ **Global Child Dental Fund** ទោះតិចតួចក្តី ក៏នឹងអាចជួយដល់ក្រុមកុមារក្រីក្រនៅលើសកលលោកអាចទទួលបាននូវសេវាកម្មថែទាំមាត់ធ្មេញ និងទទួលបាននូវភាពញញឹមសម្រាប់ជីវិតរបស់ពួកគេ។

អ៊ីម៉ែល៖ info@gcdfund.org **វេបសាយ៖** www.gcdfund.org
 Global Child Dental Fund, Rooms 329-331, 26-29 Drury Lane, ទីក្រុងឡុងដ៍
 WC2B 5RL, ចក្រភពអង់គ្លេស លេខសម្របសម្រួលដែលបានចុះបញ្ជី៖ 1125850 (ប្រទេសអង់គ្លេស និងប្រទេសវិល)